

Prístup komunistických krajín k Rómom

Elena Marushiakova, Veselin Popov

Všeobecný rámec a špecifické črty | Sedentarizácia kočujúcich Rómov | Urýchlená integrácia | Kultúrne a historické dedičstvo | Organizácie – „Rómske hnutie“ v Juhoslávii | Integrácia a/alebo asimilácia

➤ *Koniec druhej svetovej vojny umožnil vznik toho, čo bolo oficiálne nazvané „socialistický tábor“, ktorý zahŕňal veľkú časť Európy, v ktorej žil značný počet európskych Rómov. V súčinnosti s novou komunistickou ideológiou sa v týchto krajinách odohrali spoločenské a ekonomické zmeny, ktoré ovplyvnili všetkých občanov, Rómov nevynímajúc. Napriek spoločným ideologickým základom prístup jednotlivých štátov k „Cigánom“ nebol identický, vyskytovali sa rozdiely, ktoré vychádzali aj z tradícií, aj z národných stratégií. Hlavným cieľom všetkých štátov bola integrácia do spoločnosti, ktorá v niektorých štátoch dosiahla úroveň snaha o asimiláciu.*

ÚVOD

Koniec Druhej svetovej vojny a nasledujúce roky priniesli pre krajiny východnej Európy radikálne zmeny. V Poľsku, Československu, Maďarsku, Rumunsku, Bulharsku, Juhoslávii a v Albánsku sa s aktívnou pomocou Sovietskeho zväzu dostali k moci komunistické strany a postupne získali plnú kontrolu nad všetkými sférami verejného života. Bol vytvorený nový typ politického systému, ktorý sám seba definoval ako „socialistický“. Odohrali sa celkové spoločenské a ekonomické zmeny, pričom niektoré sa priamo dotýkali „Cigánov“, ktorí boli v rôznej miere a v rôznych obdobiach cieľom vládnej politiky.

VŠEOBECNÝ RÁMEC A ŠPECIFICKÉ ČRTY

Keď sa hovorí o takzvanom „socialistickom bloku“ vo východnej Európe, človek často nadobudne pocit, že tento termín zahŕňa monolitný totalitný systém priamo riadený z Moskvy, v ktorom dominujú rovnaké postupy vo všetkých sférach života. Do istej miery to tak aj bolo, ale aj napriek tomu si

jednotlivé krajiny udržali pomerne veľa rozdielov a špecifik. Monolitná uniformita východoeurópskych krajín pod nadvládou komunistických strán sa vytratila už koncom 40. rokov 20. storočia v Juhoslávii. V 50. rokoch sa vybralo svojou vlastnou cestou Albánsko. Aj napriek tomu, že Rumunsko zostalo členom Varšavskej zmluvy a Rady vzájomnej hospodárskej pomoci, prejavovalo v mnohých aspektoch istú mieru „nezávislosti“. Istým spôsobom

sa tento trend prejavil aj v ostatných krajinách východnej Európy. [II. 1]

V skutočnosti sa nedá hovoriť o nejakom všeobecnom modeli, ktorým by sa krajiny východnej Európy riadili predovšetkým vo sfére vnútornej národnostnej politiky. Na povrchu, na úrovni ideológie, existovala úplná jednota a každá krajina deklarovala, že jej národnostná politika bola založená na „princípoch marxizmu-leninizmu“; ale v praktických veciach sa dosť líšili.

KOMUNISTICKÁ EURÓPA

III. 1

Krajiny, ktoré mali výhradne komunistické vedenie

VÝCHODNÉ NEMECKO

POĽSKO

CESKOSLOVENSKO

MAĎARSKO

RUMUNSKO

JUHOSLÁVIA

BULHARSKO

ALBÁNSKO

ZSSR